

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy hóra . . . 1 kor. Egy hóra . . . 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRÖNIVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 49. szám.

Provizórium és választójog

Debrecen, május 6.

Nem lehet kétség az iránt, hogy a békés megegyezés csak úgy jöhet létre, ha a parlament összes faktoraik közreműködnek azon és a megegyezés érdekében engednek álláspontjuknak merevségéből. Ez a kötelesség kétszeresen háramlik a Justh Gyula vezetése alatt álló pártra. Először azért, mert ez számbelileg a parlamentnek majdnem legkisebb pártja, tehát a legkevesebb joggal pretendálhatja álláspontjának teljes honorálását, de még inkább azért, mert ez a párt az, amely a harcot felidézte s folytatta. Tehát elsősorban ennek politikai belátásától függ a harcnak békés befejezése.

A béke minden igaz barátja örömmel vesz tudomást a párt vezető tagjának békés hajlamairól. Annál inkább kell sajnálnunk, hogy a béke egyik feltételeként a véderő kérdésének ideiglenes rendezését jelöli meg, tehát egy olyan kívánságot állít fel, amely nemcsak kivihetetlen, de célszerűtlen is volna. Mai vezetőcikkünkben részletesen kifejtettük azokat az argumentumokat, amelyek a véderő-provizórium ellen szólnak. S különösen hangsúlyoztuk azt, hogy az összes alkotmányos faktorok amelyeknek a véderőreformba beleszólásuk van, a leghatározottabban a definitív reform keresztülvitele mellett foglaltak állást. Ennek szükségességét hangoztatja az ellenzék jelentékeny része is.

Az összes többi tényezők egyhangu

állásfoglalásával szemben, egy kevés számú kisebbségi párt akkor sem léphetne fel jogosan a provizórium kívánságával, ha a mellett elfogadható okokat tudna felhozni. Már pedig a Justh-párt részéről ez eddig nem történt meg. Inkább csak azon igyekeznek, hogy a provizórium ellen emelt aggodalmakat eloszlassák.

Ennek a törekvésnek az eredménye, hogy a párt elejtve az ideiglenes létszám-emelés álláspontját, most már egy olyan provizórikus megoldást proponál, amely részben magában foglalná a véderőjavaslatokban foglalt nagy szociális előnyöket. Az ilyen megoldásnak az eszméje osztrák politikai körökben merült fel, de azt ott is elejtették. És ezt természetesnek is kell találnunk, ha meggondoljuk, hogy ez a „kis véderőreformnak” nevezett javaslat csak részben hozná a végleges reform előnyeit, és ezzel szemben azzal a hátránnyal járna, hogy rövid idő múlva ismét napirendre kerülne a kérdés, amely már több, mint egy évtized óta zavarja a monarchia mindkét államának törvényhozását.

A jelenlegi többség programjában benn van egy a választójogi, mint a véderőreform megoldása. A többség a választások alkalmával mindkettőt vállalja. Hogy programját milyen sorrendben valósítsa meg, azt a többség határozza meg a politikai szükségesség és célszerűség követelményei szerint. S ha az ellenzék hivatva érzi magát arra, hogy a többéget programja beváltásánál ellenőrizze, nem vindikál-

hatja magának azt a jogot, hogy a beváltás sorrendjét megszabja.

Az előző kormány többször hirdette és ezt a jelenlegi kormány is vallja, hogy a választói reform megalkotása okvetlenül szükséges. Szükséges nemcsak azért, mert erre az ország akaratnyilvánítása a többséget és a kormányt kötelezi, hanem azért is, mert ezen a téren több mint öt évtizede nem történt semmi lépés s ennek folytán a mai választói rendszer már teljesen elavult. Azt is elismerte mindkét kormányelnök, hogy a választói reform megalkotása — politikai szükségszerűség és erkölcsi kötelesség.

BAKONYI HATÁROZATI JAVASLATA. Fővárosi tudósítónk jelenti: A Bakonyi Samu által benyújtott határozati javaslat szövege a következő: „A képviselőház a választói jog reformját elodázhatatlannak nyilvánítja és a kormányt utasítja, hogy az egységes magyar állam nemzeti jellegének fentartása céljából is az általános és egyenlő választói jog, valamint a községenkénti és titkos szavazás alapelvein nyugvó törvényjavaslatot késedelem nélkül dolgoztassa ki és terjessze a Ház elé.”

LUKÁCS TÁRGYALÁSAI. Fővárosi tudósítónk jelenti: Negyed tizenegykor Lukács László az ellenzék vezérférfiaihoz vonult az ellenzéki folyosóra és tanácskozott Kossuth Ferencsel és Gaál Sándorral. — A Justh-párton Benedek Jánosnak magyarázta a miniszterelnök tegnapi beszédét, amely félreértésre szolgáltatott okot. Lukács tovább folytatja purparléi.

A csend

Irta: Radó István.

A fiu és a leány egymás mellett ülnek a diványon. A fiu térdére támaszkodik és szeméit, vonásait elrejtí két nagy férfitenyerében. A leány féloldalt ül, egyik lábát térdben hajlítva; feltette a diványra, a másikat idegesen lóbálgatja.

A fiu és a leány között valami különös érintésű levegő ring ide-oda, előnti őket, mindkettejüket és közéjük furakodik.

A leány beszél. Beszél leányosan. Semmikről.

Kicsinyes dolgokról, melyeket maga sem tart fontosnak, de elmondja, mert van, aki hallgatja. Azt hiszi, hogy a fiu hallgatja, pedig az csak hallgat.

S a leány beszél. Kedveskedő hangon, mosollyal a száján, de a fiu nem hallja, nem látja.

Néha meg-megrázkodik, végiglök rajta valami hideg borzongás és felveti, kirántja a fejét a kezeiből.

A leány pedig beszél tovább. Szemei tulnéznek a szoba falán, el, messze, ahol mások vannak, mások, mint itt. — És beszél tovább.

Egyszerre megáll a beszédben. Megérzi ő is a levegő különösségét, amit a fiu már

előbb érzett. Elhallgat. A fiu is felnéz. A leány meglátja a fiu szemét. Megijed.

A fiu szeméből kiveszett a szelidség. — Düh, harag sincs benne, csak fájdalom és valami zavarosság, ami — úgy érzi a leány — már nem őt látja.

— Minek beszélt? — szólal meg a fiu, alig ejtve ki a szót. Minek beszélt. Közibé hordta a maga szavainak nagy áradatát, mondataiból gátat emelt elém és maga elé és hangjai fájdalommal, bosszantó hidegséggel és félelmetes sejtelmességgel töltötték meg a levegőt. Minek beszélt?

A leány nem tudott felelni. A sejtelmesség, a fájdalom ránehezedett a mellére. Iparkodott kinyújtózni, hogy szabadabban sóhajtozhasson.

— Maga beszélgetett önmagával. Vagy velem. Elmondott egy csomó semmiséget. — Mikor bejöttem, köszöntem és leültem ide. Maga itt volt és olvasott. Mikor bejöttem, udvariasan letette a könyvet. Akkor a szobában csend volt. Nem ropogott a padló, nem huhogott be a szél a kályhába, csak a levegő ringott-forgott halk zajjal. Én veültem maga mellé boldogan, megelégedetten. — Ugy éreztem, hogy most megértettük egymást.

Felsóhajtott.

— Minek beszélt!

Nem is várt feleletet. Nem hallgatott volna oda.

— Maga beszélt. Nem tudom miért. — Csak beszélt. Keresztülnézett rajtam, átnézett a szobák falán és beszélgetett mással, sokakkal. Azok feleltek magának vagy hallgatták magát. És maga beszélgetett velük. Jól tette. És én számár voltam, mert nem avatkoztam bele a beszélgetésükbe. Akkor élet jött volna be ebbe a szobába. Ropogott volna a padló, csikorgott volna az ajtó, filtyürészett volna a szél. És eltűnt, elszállt volna közülünk, körülünk ez a sejtelmes, ringó levegő. De én hallgattam és maga beszélt.

A fiu fénytelenül ejtette ki a szavakat. A leány lehajította a fejét. Nem sirt. Fájt neki az, amit a fiu mondott, de úgy érezte, hogy ha a fiu bejönne újra, ő megint beszélni kezdene.

A levegő elvitte gondolatait a fiuhoz.

— Tudom, hogy hiába mondom, amit mondok. Maga mindig beszélgetésbe fog kezdeni, ha sejtelmes, csendes levegő veszi is körül magát. Mindig fog beszélgetni.

A leány csöndesen bólintott.

— És ez az én csalódásom. — mondotta remegve a fiu.

A leány felnézett.

A fiu tovább mondta:

— Ma vett körül bennünket először csend.

Az épülő Debrecen

Ezer új lakás épül.

Debrecen ma a fejlődésnek azon a pontján van, ahol már nagy konturjaiban kezd kialakulni az új Debrecen. Azok előtt, akik ismerik a lapunkban is ismerttetett különböző városfejlesztési terveket, nem újság az, hogy Debrecen most kezdeni levetni a régi, kopott, kinőtt gunyáját és már készítik is a városnál az új Debrecen nagy és szép köntösét. De nemcsak a jövő terveken folyik a munka, nemcsak a hivatalos körök indították meg az újjáalkotás hatalmas akcióját, hanem a város közönsége is látja Debrecen jövőjét és a magánépítkezések is olyan mérvben indultak meg, amilyenhez hasonló Debrecenben még nem volt.

Itt adjuk azokat a számadatokat, amelyek Debrecen szinte amerikaias, rohamos fejlődéséről tanuskodnak. Ezidőszereint Debrecenben építés alatt áll és részben befejezett földszintes ház 522 épül, egyszemélyes 12, kétszemélyes 11 épület. Kisebb melléképület 82 épül, átalakítás és kibővítés 153 házban történik, most készül 11 gyári építkezés és 6 középület.

A gyári építkezés különösen föllendült. Épül három téglagyár, három kenyérgyár, két koporsógyár, enyvgyár, cipőgyár, a vilamosvonat gyártelepe, öt gyári raktárépület és egy gyárkémény. Kétségtelen, hogy Debrecen gyáriparában olyan föllendülést hoz ez az esztendő, amely a legnagyobb, legvérmesebb reményekre nyújt kilátást annál inkább, mert a pénzügyi mai nehéz tartózkodó helyzete éppen nem kedvező az ipari befektetésekre és gyáralapításokra.

Középépületek is elég szép számmal épül és pedig épülőben van a vármegye székháza, az Árpád-téri templom, a főgimnázium az iparkamara székháza és az internátus.

A mindenképpen kedvező adatokat az előző évek eredményéhez viszonyítva meg kell állapítanunk hogy Debrecenben ez évben éppen 60 százalékkal emelkedett az építkezések száma, holott a rendes évi fejlődés, nyugodt pénzügyi helyzet mellett sem volt több husz százaléknál az előző években.

A rohamos fejlődésnek egyik legmegnyugtatóbb jelensége már ma érezhető. — Ugyanis a most épülő házak óriási mértékben befolyásolják már ma is a lakásbérket. Míg május elseje előtt horribilis béreket kértek a háztulajdonosok, addig most már augusztusra lényegesen enyhébb a háziurak viselkedése és igénye. Ezt még fokozottab-

En hoztam magammal. Magammal akartam hozni. A csendben csak beszélni szabad. És maga beszélgetni kezdett. És az más. A beszélés alatt nem mondunk semmit, csak érezi. Mikor beszélünk, akkor olyan dolgokat mondunk egymásnak, ami egyikünket sem érdekli. Amivel nem törődünk. És mig akadózó hangon, meg-megbicsakló nvelvel elmondjuk azokat a közönyös dolgokat, amik velünk megtörténtek, azalatt együtt gondolkozunk másról, ami bennünknek nagyon érdekel. Gondolataink együtt szállnak messzire innen, messzire mindenkitől, messzire magunktól.

A hallgatás is beszélés. Csakhogy akkor nem beszélünk hangosan, de gondolataink együtt vannak, egészen együtt s akkor nem zavarja őket semmi. Akkor nem hallunk semmit, csak a csendet és a gondolatainkat.

Ez kellett ma nekem. Ezért hoztam magammal a csendet. Nekem nagyon fáj valami szorította a torkomat, nyomta a mellemet valami nagy fájdalom, fájdalom azért, mert nincs szenvedésem.

És jött velem a csend. S nekem kellett volna a hallgatás, a beszélés.

Mikor hallgatunk, akkor is beszélünk s mikor beszélünk, akkor is hallgatunk. Csak mikor beszélgetünk, vitatozunk olyan dolgokról, amik nagyon kevésbé érdekelnek, akkor nem vagyunk együtt. Ha beszélgetünk, akkor alig felelünk egymásnak. Mindegyikünk kü-

ban fogja tapasztalni Debrecen közönsége akkor, ha nyilvánosságra hozzuk ezennel, hogy ez évben mintegy ezer új lakás fog a közönség rendelkezésére állani.

Vita a bemutatkozás körül

A képviselőház ülése.

A miniszterelnök tegnapi beszéde férfias és határozott hangja mellett is elsősorban a békés megegyezést tartja szem előtt és a megegyezés reményességét a Justh-párti Bakonyi Samu mai tárgyilagossága beszéde újlag erősítette.

A parlament folyosóján biztató jelnek tekintették, hogy a Justh-párt mai határozati javaslatában a választói jogot a nemzeti szupremacia megerősítésére kívánja megalakítani.

A képviselőház mai üléséről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Elnök *Návay Lajos*. Bemutatja a Balasagyarmati választás eredményét, mely szerint Sztranyovszky Károly választott meg képviselővé. A házszabályok rendelkező szakasza értelmében bemutatja a választ váró interpellációkat. Jelenti, hogy Rosenberg Gyula összeférhetetlenségi ügyében 14-én és Hegedüs Loránt összeférhetetlenségi ügyében délután 1 órakor fogják kisorsolni az itélkező zsűrit.

Polónyi Géza szavá teszi, hogy az interpellációk válasz nélkül maradnak. Felkéri az elnököt, lépjen érintkezésbe a kormány tagjaival, hogy a kormány tagjai válaszoljanak az interpellációkra.

Návay Lajos elnök helyesli *Polónyi* kijelentéseit s ő is hibának tartja, hogy az interpellációk válasz nélkül maradnak.

Lukács László miniszterelnök betérjeszt az 1911. évi zárszámadásokat.

Návay Lajos elnök jelenti, hogy Huszár Károly sürgős interpellációt jegyzett be a vilamos balesetek tárgyában. Ennek előterjesztésért fél kettőkor tér át a Ház.

Következik a miniszterelnöknek a kormány bemutatkozásához tartott beszéde felletti vita.

Apponyi Albert gróf volt az első felszólaló. Mielőtt a kormány programjára áttérne, kénytelen kijelenteni, hogy a régi kormány távozásával szemben ma is megoldatlan rejtély előtt áll. A tények viszont bizonyítják, hogy a volt miniszterelnök sem betegség, sem

lön gondolkozik és a maga gondolatait mondja el. Akkor nincs közöttünk a csend.

— Ma jött velem a csend. Ma hoztam magánam a csendet.

Csak azok között marad meg a csend, csak azok tudnak hallgatni, akik szeretik egymást.

En hoztam a csendet. En tudok hallgatni.

Maga elkergette. Maga csak beszélgetni tud.

A fiu elhallgatott. S a csend lépései mindinkább elhalkultak. A lány fájdalmas hangon szólalt meg, hosszú, gondolatlan szünet után.

— Már megtanultam. Már tudok hallgatni.

— Oh, nem, ez a hallgatás más — felelt a fiu. — Maga gondolat nélkül, messze meredő szemekkel hallgatott. Érezte magát, de nem érzett engem. Ez csak szótlanság, de nem hallgatás. Maga meg fogja tanulni a hallgatást, mindenki megtanulja. Meg fogja tanulni másnak, de nekem már nem.

Ma jött velem a csend. Minden ember életébe csak egyszer jön be magától a csend. Most már nekem keresnem kell. De magához még jönni fog. Magánál még nem volt.

Felállott. Aztán szomorúan mondta:

— Hozzánk soha többé nem jön már.

És elment.

pártja bizalmának elvesztése miatt távozott helyéről, mert hisz a tegnapi események megmutatták, hogy Khuen a legnagyobb bizalomnak örvend. Ő nem sajnálkozik a többségi miniszterelnök távozásán, de azt mégis lehetetlennek tartja, hogy a miniszterelnököket kicseréljék. Kéri az új miniszterelnököt, hogy Khuen gróf távozásáról felvilágosítást adjon a Háznak. (Helyeslés az ellenzéken.)

Apponyi azután a választói reformról és a delegációban előfordult eseményekről beszélt. —

Návay Lajos elnök öt perc szünetet ad. Szünet után

Az ülést az elnök megnyitja.

Bakonyi Samu megemlíti beszéde elején, hogy úgy tudja, hogy a miniszterelnöknek és a többségnek letörési szándékai vannak.

Justh Gyula: Nagyon jó! Már többször is akartak letörni bennünket! (Zaj.)

Bakonyi Samu: A mai helyzet felidézésében, azt hiszi, nem kis része van a Justh-pártnak. A mai helyzet nagyon sivárnak látszik s ha ezt nem az engedékenységgel akarja orvosolni a kormány, hanem erősebb rendszabályokkal, az ezt követő komplikációk egész ódiuma a kormányra hárulnak. Helyesli, hogy a kormány a telepítési és más fontos törvények megalkotását is programjába vette. A Justh-párt ezeket készséggel megszavazza. (Helyeslés.)

Egry Béla: Vegyék le a véderőt a napirendről s akkor azonnal letárgyalhatjuk ezeket a javaslatokat.

Felkiállítások jobbfelől: Nem lehet dirigálni!

Bakonyi Samu: Helyesli Apponyinak a horvát kérdésben tett kijelentéseit. Aztán a miniszterelnök beköszöntő beszédével foglalkozik.

Bakonyi Samu végül betérjesztette határozati javaslatát, majd *Zichy Aladár* gróf, végül *Egry Béla* beszéltek pártjuk nevében, mire a vita folytatását holnapra halasztották

A kijátszott vasárnapi munkaszünet

A rendőrség szociális tevékenysége.

Az a nagyhorderejű munkásság, melylyel a rendőrkapitányság a szociális intézményeket ellenőrizni és ez által a lefektetett törvényeknek érvényt szerezni igyekszik, újabb sikerét jelenti tevékenységének és lelkiismeretes buzgalmának. A magyar kormány ugyanis a multakban, mint napjainkban lépten-nyomon tanujelét adta, hogy ismeri a munkásnép bajait, kivánalmait és úgy szólván évről-évre a legnagyobb liberalizmussal alkotja a munkásvédelemre alkalmas törvényeket. Melyek közül ugy céljánál, mint hatásában ma is kimagaslik a vasárnapi munkaszünet kötelező megtartásáról szóló törvény. Ez a nap bezárja a műhelyek táráit, megállítja a gépeket és az üzletek terméit, raktárait elrekeszeli. Pihen akkor a tőke, a munka és első sorban a munkás. Mert pihennie kell hogy új erőt szedhessen izmába, energiát elnyűtt szervezetébe.

Aki ezt a munkaszünetet áthágja, azt a törvény a maga súlyával és hatalmával bünteti. Mégis a lanyha ellenőrzés és a feyelem hiánya folytán már-már valósággal fényes nappal játszották ki az érdekeltek a törvényt s a munka zárt ajtók megett bár, de talán fokozottabb mérvben folyt, mint a hétköznapi megszokott robotban. A rendőrségnek napról-napra jelentették, hogy itt is, ott is dolgoznak a cipőkereskedések, férfi ruha raktárak, szállítók és sörraktárak alkalmazottai s a tulajdonosok, bár külön fizetik alkalmazottaikat, ezeket törvénytelen utakon dolgoztatják.

Tegnap aztán a rendőrkapitányság hat csoportban ellenőrzési szemlét tartott a városban s meglepő eredményeket ért el. Magán a Piac-utcán három cipőkereskedésben is folyt, a vasárnapi munkaszünet dacára,

az üzleti ház is per

De de szállító üz 2 előkelő jelentés ér net kijátsz egy diva először va

Ez a örség vez méltóságra, ösztönzi s napokon r ni, hogy ajtók meg munkásvé szigorubb érvényt fo

Közvetle

Debrecen mahidy tá delután E egyik legf Budapest idejének é sának kér

A vá a kereske szal amia lekedési p nyerennek összekötte nincs öss gyarorszá felterjeszt leiratot in biztosítva szem előt Körne tot és jav tudomásul

Fejér küldését j ni, hogy a sonló távo mind har Debrecen

Körne ja, hogy a gyon szül Doma a máv mi ros érdeke

Igy p ratnak a szállítását Góliát-sin itani a k kedést a vább az idő megh

A Má alapján á vonal átlá annyi, ho gyorsvona gása.

Tüdő hogy Deb nagy vid nata legy

Gyap Gyap Gyap

az üzleti munka. Ezenkívül az egyik zálogház is permanenciában volt.

De dolgoztak egy építészeti irodában, szállító üzletekben, férfi ruha raktárban, sőt 2 előkelő sörraktáros cég raktárába. Tizenöt jelentés érkezett be a vasárnapi munkaszünet kijátszása miatt a rendőrséghez, köztük egy divat-mamsell ellen is, aki már nem először van feljelentve ily kihágás miatt.

Ez a meglepő eredmény aztán a rendőrség vezetőségét nemcsak a szemlék ismételtesére, de fokozottabb ellenőrzésre is ösztönzi s ezentul minden vasár- és ünnepnapokon rendszeres őrszolgálatot fogják figyelni, hogy a leeresztett redőnyök és bezárt ajtók megett nem-e játszó ki a kormány munkásvédelmi intézkedéseit és annak a legszigorúbb büntetések alkalmazása árán is érvényt fognak szerezni.

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés Debrecen és Budapest között

Telefon- és vasut-ügyek.

Debrecen közigazgatási bizottsága Domahidy Elemér főispán elnöklete alatt ma délután tartotta meg májusi ülését, amelynek egyik legfontosabb tárgya volt a Debrecen-Budapest között közlekedő vonatok menetidejének és a közvetlen gyorsvonat indításának kérdése.

A város ugyanis már többször fordult a kereskedelemügyi miniszterhez panaszszal amiatt, hogy Debrecen érdekei a közlekedési politikában kedvezőbb elbírálást nyerjenek. Debrecennek nincs közvetlen összeköttetése még csak Budapesttel sem, nincs összeköttetése Erdélylyel, Felsőmagyarországgal stb. A közigazgatási bizottság felterjesztésére a miniszter a napokban egy leiratot intézett a bizottsághoz, jó akaratáról biztosítva a várost és arról, hogy érdekeit szem előtt fogja tartani.

Körner Adolf főjegyző felolvasta a leiratot és javasolta, hogy a bizottság vegye azt tudomásul.

Fejér Ferenc dr. ellenben újabb fölírat küldését javasolja s abban azt is akarja kérni, hogy a második sinpárt építsék ki. A hasonló távolságra fekvő városok gyorsvonatai mind hamarabb érnek Budapestre, mint Debrecen.

Körner Adolf főjegyző a főhibát ott látja, hogy a püspökladányi pályaudvar nagyon szűk.

Domahidy Elemér főispán kijelenti, hogy a máv mindig figyelemmel volt és van a város érdekére.

Igy például újabban Pullmann kocsi járatnak a debreceni gyorsal. A menetidő leszállítását több ízben szóvátette, de az u. n. Góliát-sinek beállítása előtt nem lehet gyorsítani a közlekedést. Gátolja a gyors közlekedést a szolnoki töltések meglazulása, továbbá az egyes állomásokon a tartózkodási idő meghosszabbítása.

A Máv. igazgatósága statisztikai adatok alapján állítja be a vonatokat. A debreceni vonal átlagos személyforgalma még nincs annyi, hogy érdemes volna miatta direkt gyorsvonatokat állítani. Ez a Máv. felfogása.

Tüdös János dr. is méltányosnak tartja, hogy Debrecennek éppen úgy, mint a többi nagy vidéki városnak közvetlen gyorsvonata legyen.

A bizottság végül tudomásul vette a miniszter leiratát.

Ezután tárgyalták a nagyváradai postai igazgató értesítését amaz átiratra, hogy Debrecenben új rendszerű kapcsolást létesítsenek és új gépeket állítsanak be. A postai igazgató értesítette a várost, hogy a mai központ 1600 előfizető befogadására alkalmas. Az új rendszerre nem lehet áttérni addig, amíg Debrecenben is föl nem épül az új, megfelelő nagy postaépület. Az új postapalota felépítése pedig már tárgyalás alatt van.

Fejér Ferenc dr. a telefonkapcsolásoknál előforduló várakozásokról beszél s azt hiszi kevés a személyzet.

Ternovszky Alajos kir. pénzügyi igazgató is ilyen értelemben szólal föl.

A bizottság végül Domahidy Elemér főispán ama kijelentésére, hogy tudomása van arról, hogy az új postaépület tervével az illetékes helyen komolyan foglalkoznak s rövid időn belül tető alá is kerül. A postai igazgató átiratát is tudomásul vette.

Háboru a kulisszák közt

A debrecen-nagyváradai vendégjáték epilógusa

Immár befejezett tény, hogy Zilahy Gyula színtársulata nem megy Nagyváradra, hanem a tervezett kölcsönös vendégjátékok *Araddal fogják nyelbeütni* s így Erdélyi Miklós helyett Szendrey Mihály kitűnő társulatát lesz szerencsénk a debreceni színházban üdvözölhetni. Am a lemondott nagyváradai igazgató csak nem akar beenyugodni a változhatatlanba, hanem meglehetősen szokatlan művészi pózban, csaknem gorombasággal igyekszik lemosni a fájdalmat, amely érte, mikor kénytelen volt meghátrálni a debreceni színtársulat által gálánsan felajánlott mérkőzésről.

Tegnapelőtt ismét nyilatkozott egy nagyváradai újságíró előtt, akinek a következő gyenge védelmet adta elő:

Haragszom rád! — mondja Erdélyi.

Három-négy nappal ezelőtt áttelefonált hozzám Irmay debreceni színházi titkár és ajánlatot tett a cserevendégjátásokra vonatkozólag. Bejelentette, hogy Zilahy Gyula két hónapi üdülésre elutazik és távollétében mennének végbe a kölcsönös vendégjátások. Hangsúlyozta, hogy Zilahy Gyulának ebben az ügyben semmiféle része nincs, nem folyik be a vendégjátások tervébe s azt nélküle valósítanánk meg.

En ezelőtt egy évvel — okait is mindjárt kifejttem — minden nexust megszakítottam Zilahy Gyulával. Semmi közünk. dolgunk nincs egymással. Irmay titkár közlése után indulva tehát elfogadtam a csere-esték tervét. A napokban aztán megkaptam a debreceni színlapokat, amikből kiderült, hogy Zilahy Gyulának nemcsak köze van az ügyhöz, de a nagyváradai vendégjátásokon játszani is akar. Ugyanezt közölte velem Dési Alfréd debreceni színművész is ittjártában. Tehát félrevezettek.

Erre az értesítésre levettem a cserejátások ügyét a napirendről.

Mi a harag oka?

— Joggal kérdezhetik tőlem, hogy mi a köztem és Zilahy Gyula közt fennálló rossz viszony oka? Erre válaszom a következő:

Tavaly és tavalyelőtt két éven át, állandóan én segitettem ki társulati zavarai közben Zilahy Gyulát vendégszereplő színészekkel. Ha nem volt embere, csak áttelefonált hozzám, én készséggel küldtem a kért embert. Volt nap, hogy 2—3 tagom játszott odaát Debrecenben. Soha ezért viszonzószolgálatot nem kértem. Tartottam gavalléros kötelességemnek, hogy ott, ahol szükség van rá, ingyen, barátságból szívesseget tegyek. Egyszer aztán személyesen látogatott át hozzánk Zilahy Gyula. Hálálkodva iött elibém:

— Kedves direktor ur, maga a legnagyobb ember! Nem tudom, hogy viszonzom azt a sok-sok jószívesseget, amit velem tett! Kérjen tőlem, amit csak akar, mindent a legnagyobb örömmel teljesítek.

Eleinte nem akartam igénybe venni, de hogy minduntalan a revansot kinálta, azt kértem tőle, hogy adja kölcsön egy júniusi estére a tulajdonában levő tatai. Eszterházy-féle „Embertragédiája” díszleteket.

— Hogyne adnám, hogyne adnám! Ezt igazán a legnagyobb örömmel! Valóban csekélység!

Júniusban aztán megismételtem a kérést. Mi történt? Zilahy Gyula, akit én ugyszólván estéről-estére segitettem ki, visszairta, hogy hajlandó a díszleteket kölcsön adni egy estére 1000 koronáért!

Ehez kommentár nem kell. Két sorban válaszoltam neki. Mekszakítottam vele minden összeköttetést és én ura maradok szávnak: én ebben az életben Zilahy Gyulával nem tárgyalok. Végeztünk.

Mindenki láthatja, hogy nem a *kellemetlen összehasonlítástól* való félelem mondatta le velem a debreceni vendégszereplést. Ellenkezőleg: a *kellemetlen érintkezéstől* való horror.

Ki hát a gavallér?

Ennek az idegesen fölényes nyilatkozatnak az elolvasása után kerestük a színháznál Zilahy Gyulát, aki azonban Budapesten van egy igazgatói ankéten. Most szervezkednek az igazgatók egymás érdekeinek védelmére. *(Éppen stilszerű erre a jelen eset!)* Így Irmay Béla titkár fogadta munkatársunkat, aki a leadott nyilatkozatra a következő levélkópiát adta elő:

Másolat. Debrecen, 911. április 24.

Nagyságos

Erdélyi Miklós színiigazgató urnak

Nagyvárad.

Igen Tisztelt Kartárs Ur!

A napokban itt járt Bihari Ákos és az ön nevében arra kért, hogy adjam át önnek az Ember Tragédiája díszletét.

Irmay titkár, ki önnel személyesen beszélt, szintén elmondta, hogy önnek ez a kívánsága. A multkoriban, most két éve, én a díszletet több igazgatónak adtam kölcsön, *de a díszletek, amelyek igazi műtérkekkel bírnak, az utazások alatt sok kárt szenvedtek.* Én ekkor megfogadtam, hogy nem adom senkinek kölcsön.

Igazgató urnak azonban lekötöleztette vagyok s így ezen kérését nem tagadhatom meg.

Szívesen rendelkezésére bocsátom tehát a díszleteket. Gyöngyössy Viktor díszletfestő urat is átküldöm vele, mert csak az ő utasítása mellett lesznek képesek a díszítők a díszleteket összeállítani, hanem azt ajánlom Igazgató Urnak, hogy akkor tüsse ki az Ember Tragédiáját *legalább is hatszor egymásután. A díszletek és a ruhák biztosítani fogják az egymásutáni telt házakat.*

A díszletekről vannak csoportképeim, a melyeket szintén elküldök. *Ami a kölcsön-díjat illeti, azt teljesen igazgató urra bízom.* Önnel szemben nem akarok ebből üzletet csinálni és csupán a *díszlet rongálása címén kérek öntől kölcsöndíjat.*

Szíveskedjék megírni, hogy mennyit ajánlhat meg. Megjegyzem, hogy az oda és visszaszállítás költségei önt terhelik.

Gyapju szövetek legújabb kivitelben
Gyapju szövetek legnagyobb választékban
Gyapju szövetek legolcsóbban

Szigoru szabott
árak mellett
szerezhetjük be

WEISZ ADOLF
posztóhereskedőnél, Debrecen, Rössuth-u 1.
(Első takarékpénztár palotájában.)

volna feladatát, söpréshez fogott, megcsuszott és így zuhant alá a földszintre. Ismétlem, ezért felelősség senkit nem terhelhet.

HIREK

Fényes Kálvineum-ünnep

A szatmári diadalut.

A Kálvineum nagy eszméjének szolgálatában fáradhatatlan buzgalommal dolgoznak Baltazár Dezső dr., Kiss Ferenc és lelkes munkatársai. Az ország minden részében megjelennek és szónokolnak, buzdítanak kérnek e nemes célért. Vasárnap Szatmáron voltak, ahol valóságos diadalmenetben fogadták a megérkező vendégeket, akiknek sorában ott volt Dégenfeld József főgondnok, Kiss Ferenc esperes, Márk Endre udvari tanácsos, Lencz Géza dr. dékán, Hajdu Zsigmond püspöki titkár s mintegy száz lelkes és énekező.

A püspököt és kíséretét küldöttséggel Vajay Károly dr. polgármester fogadta. A város lobogó díszben volt s a vendégek tanulók és leánykák sorfala közt haladtak, a kik virágot szórtak a püspök útjára. A püspököt és kíséretét Hehmez József országgyűlési képviselő fogadta és vendégelte meg.

Vasárnap délelőtt a templomban kezdődött az ünnepség istentisztelettel, amelyen Baltazár Dezső püspök mondott imát, Haypál Benő lelkész pedig beszédet. Délután orgonaverseny, este pedig a színházban volt előadás. Résztvettek Wehner Géza, Veress János, Nagy András, Jánosi Antal. Megható volt, amikor az ünnepség végén a közönség zúgó orgonahangok mellett énekelte a himnuszot.

A rendkívül fényes ünnepségnek nagy anyagi mint erkölcsi eredménye kiváló.

— **Oláh Gábor itthon.** Több mint egy félévi távollét után ismét itthon van Oláh Gábor, a nagytehetségű költő. Itthon van az egészség színével arcán, a visszatérő élet kedv szavával ajkán. A hosszú pihenőt, a melyet megviselt testi szervezete és munkában agyonhajszolt szelleme parancsoltak reá, legnagyobb részt Cirkvenicában töltötte a Therapia-szállóban, átadva magát a teljes tétlenségnek, amely ellen legfőljebb egy-egy levél írásával vétett. Hogy meddig marad szülővárosában, családja és barátai körében, azt még maga sem tudja. Még kevésbé van tisztában jövőre vonatkozó terveivel. Bármennyire össze is szedte magát, megerőltető dologba, rendszeres hivatali munkába még aligha szabad fognia; erre ráérne majd szeptember elején. Hogy Debrecen lakosa lesz-e továbbra is vagy az írói és tudományos dicsőség vágya őt is fölrepíti a fővárosba, ez kétséges kérdés, amelynek eldöntése jó részt a kollégiumtól függ, attól, hogy a kollégium odaköti-e megfelelő kapcsolást végleg magához. De ezek későbbi kérdések ne bánták most sem őt, sem bennünket; egyelőre örvendjen ő és vele együtt örüljünk mi is, hogy a gondviselés testi-lelki egészségben hozta vissza. Legyen üdvöz itthon!

— **Posta a kertségeken.** A közigazgatási bizottság áprilisban tartott üléséből kifolyóan átiratot intézett volt a nagyváradai postaigazgatósághoz, hogy a Csige-, Seta-, Liba- és Vénkerteket, amelyek rendezett házsorral bírnak, belterületnek minősítse és terjessze ki azokra is a postai kézbesítést. A mai ülésen Körner Adolf főjegyző bejelentette, hogy a nagyváradai postaigazgatóság megbízta Hollós József nagyváradai felügyelőt és Mészáros József debreceni postahivatali fő-

nököt, hogy a kertekben tartsanak szemlét, tegyenek jelentést a házak számáról, összefüggéséről, lakosságáról. A közigazgatási bizottság felhívta az adóhivatalt, hogy a szükséges adatokat bocssassa a kiküldöttnek rendelkezésére.

— **Egyházmegyei közgyűlés.** Kedden reggel kilenckor kezd meg az alsószabolcs-hajduvidéki egyházmegye tavaszi közgyűlést a kollégium dísztermében Kiss Ferenc esperes, egyházi- és Kovács Gyula egyházmegyei gondnok, világi elnök vezetésével. Különös dísz ad e közgyűlésnek, hogy annak iktatják be Kovács Gyulát, Hajdu vármegye alispánját világi elnöki tisztébe. Ugyancsak most tesz esküt az ujonnan választott egyházmegyei tanácsbíró, Bertalan Gábor is. Ma délután 3 órakor lelkes értekezlet volt Kiss Ferenc esperes elnöke alatt s ezen a közgyűlés fontosabb tárgyait beszélték meg így a hajdunánási lelkészmegehívás kérdését is, amelyre vonatkozóan abban állapodtak meg, hogy a meghívást megerősítő esperesi koncessza kiadását támogatják. Ezután Lőrinc Lajos hajduszoboszlói tanító fegyelmi ügyét tárgyalták, őt vétkesnek mondták ki s feddésre ítélték. Végül megerősítették Szabó Róza megválasztását.

— **Zenedei hangverseny.** A Debreceni Zenede felsőosztályu növendékei vasárnap esti hangversenyeiken mutatták be képességeiket. A műsort Ernst Mártha nyitotta meg tanáriának Brück Gyulának egyik művét adta elő igen szép technikával. A zongora tanszakon kitiint még biztos játékkal Györfly Margit, valamint Pálffy Irén finom játékkal. Úgyesen játszottak Vass Jolán és Szabó Ilonka is. A gordonka tanszakon Füredi László tett tanuságot már is művészi talentumával dicsőségére művésztanáriának Füredi Samunak. Az ének tanszakon Szőnyi Ilona tanítványai közül Pálffy Jozefin, élvezhető kellemes hangjával, Nagy Vilike, csinos magas szopránjával, Somogyi Etelka pedig kellemes csengésű hangjával tűnt ki. A műsor kimagasló száma a parányi Rubinstein Ernuska volt, ki hegedűjátékával valóságos lázba eítette a közönséget, tanuságot téve, hogy Füredi József kezében tanulmányai helyes mederben folynak.

— **Halálozás.** Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett hitvesem, anyánk, testvérünk, sógornánk Prelovsky Andrásné szül. Varga Julia folyó hó 6-án délelőtt életének 39-ik, házasságának 20-ik évében 14 évi súlyos szenvedés után Egerben csendesen elhunyt. Kedves halottunk f. i. hó 8-án fogjuk ugyanott a református egyház szertartása szerint az ottani református sírkertben örök nyugalomra helyezni. Áldás és béke poraira! Bánatos férje: Prelovsky András. Gyermekai: Juliska, Bandi. Testvérei és sógora: Varga Sarolta férjével Prelovsky Antallal és gyermekeivel, Varga Mária, Sógornője és sógora: Prelovsky Gizella férjével Mayer Mihályval és gyermekeivel. Valamint számos rokonok nevében. A temetést Gebauer Károly temetkezési intézete rendezi.

— **Eltűntek Debrecenből.** Gyulai Nagy Ferenc 39 éves szobafestő, aki az Arany-János-utcában lakott és Fuchs Márton 35 éves szabósegéd, ki Simonffy-utca 37. szám alatt tart lakást, tegnap óta eltűntek lakásukról. Mindkét ember neje a rendőrséghez fordult, ahol uruk hazahozatalát kérték.

— **Haragos lakó.** Papp Zsófia albérletben lakott özv. Szücs Jánosné Varga-kerti nyugdíj élvező, vasutas-özvegnél. A háztulajdonosnő úgy látszik nem volt megelégedve lakójával, mert felmondott neki. Ami meg a bérlőnek nem igen tetszetett, mert az éjjel kiment a Varga-kert és 6 ablakot az öklével bezuott, azonkívül egy asztalt, széket, függönyt és egyéb apróságokat is elhozott lakásáról. A rendőrség megindította ellene az eljárást.

— **A balmazújvárosi gyilkosság.** Vasárnap számunkban a legnagyobb részletességgel irtuk le azt a borzalmas gyilkosságot, melylyel Szabó István 22 éves kocsist az élők sorából Kállay Sándor debreceni lakos balmazújvárosi tanyáin eltűntették, úgy, hogy a csendőrség csak öt hó után a napokban találta fel hulláját egy répaveremben. A gyilkossággal Szabó István 40 éves gazda és Guta János kocsis vannak gyanúsítva, a kik közül ez utóbbi be is vallotta véres tette. A gazda azonban állhatatosan tagad. Bár a törvényszéki boncolás megállapította, nemcsak az erőszakos halálet fenforgását, de azt is, hogy a szegény meggyilkoltat még feibe is lötték s a csendőrség ma Szabó István birtokában a fegyvert is megtalálta, melyből a lövést tette. A kocsis is rávall gazdájára, aki azonban ennek dacára is megmarad tagadásánál. Mindketten a csendőrség őrizetében maradnak mindaddig, amíg teljes bizonyítékok nem lesznek a csendőrség kezében.

— **Talált ékszer.** A rendőrség egy inasgyerektől elkobzott egy értékes, szép antik brotot, tulajdonosa kelő igazolás után átveheti a rendőrség bünygyi osztályánál.

— **Az aggkor.** Ma délelőtt az Olajútóban hirtelen rosszul lett Sanger Károly 63 éves napszámos, akin a végelgyengülés tünetei mutatkoznak. A mentők beszállították a köz-kórházba.

— **Levagták az orrát.** Banna János 35 éves fuvaros a Vendég-utcán borozgatott egy kimerésben. Több ismeretlen ember társaságába vegyült, akikkel aztán összeveszt s egyikük sörös palackot kapva kezébe azt úgy vágta Banna felé, hogy az orrát az egyik üvegdarab levágta. Beszállították a köz-kórházba.

— **Dr. Czako Zsigmond** szülész és nőgyógyász lakását Szent Anna és Varga-utca sarokra helyezte át.

— **Szilassy Etel tolvaja megkerült.** Annak idején közöltük lapunkban, hogy ismeretlen tettes behatolt Szilassy Etelka színművésznő lakásába, ahonnan egy 300 korona értékű aranyórát és láncot elemelt. Most a rendőrségnek sikerült az illetőt kézrekeríteni Aitay Andor 27 éves géplakatos személynében, akit több rendbeli más bűneset is terhel. Így e hó elején Nagymarijára utazott és ott Sáfár Miklós helybeli géplakatos munkaadója nevében özvegy Szunvogh Zoltánától 103 koronát felvett. Ez okozta vesztét. A rendőrség lefűlelte, hol bevallotta, hogy Szilassy Etelka óráját egy helybeli vendéglősnének adta, akitől a rendőrség ezt ma vissza is szerezte. A láncnak azonban nyomma vesztett.

— **Elveszett.** Vasárnap délután az Iparbank palotától a Hungáriáig, onnan a Kereskedelmi Csarnokig menve elveszett egy nőgyűrű három briliáns kövél. A megtaláló Piac-utca 58. sz. alá vigye (II. em. 32 ajtó) hol illő jutalomban részesül.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok, kik felejtethetetlen nőm, illetve anyánk utolsó útja alkalmából jelenlétükkel mérhetetlen fájdalomunkban osztozkodtak, fogadják ezuton mélyen érzett hálás köszönetünk kifejezését. Raics Lajos és családja.

— **Gázol az autó.** Tóth László hajduházi lakos ma panaszt tett a debreceni rendőrségen, hogy a D. 508. számú autó oly irammal robogott el mellette, hogy szekereit felborította, az összetörött, ő és lovai pedig súlyos sérüléseket szenvedtek. A rendőrség az autó tulajdonosa ellen megindította az eljárást.

— **Elgázolta a kocsit.** Kiss Sándor éremlyéni béres egy kocsin szőlőkarókat szállított. Az egyik köteg megcsuszott és le akart esni a kocsiról. Kiss utána hajolt és elakarta kapni. E közben leborult, a szekér alá került és a kerekek karrán, derakán kérésztülgázoltak. A karia eltörött, a derekát is fállalja. A debreceni köz-kórházban ápolják.

KONCZ

fest és vegyileg tisztít
mindennemű ruhát, valamint calpho
és szövet-függőanyagokat kifogástalanul.

DEBRECZEN.

Gyár és rőzlet Arany János-u. 10. Flók
üzlet Bathányi-u. 2. — Telefon 701. sz.

— **Beleült egy hordó vízbe.** Balmazújvárosról jelentik nekünk: Majoros Juliánna 2 és fél éves gyermek ma délelőtt egy hordó víz körül játszadozott, beleesett annak üregébe és a vízbe fult.

— **Tüzek.** Nyiradonyból jelentik nekünk: Hatalmas tüzvész pusztított tegnap hajnal óta az itteni Gencsy-féle gőzmalomban. — Szombaton hajnalban kigyulladt a gépház s azután a raktár és őrlőhelyiségek is tüzet fogtak. A lángok elementáris erővel harapóztak el olyannyira, hogy még a délután folyamán sem sikerült lokalizálni a tüzet. A malom egész berendezése a lángok martaléka lett. A tűz okát megállapítani eddig nem sikerült. A kár óriási. — Debrecenben pedig ma délután a Széchenyi-utca 40. számú ház fűskamrája gyuladt ki, de még idején elfojtották a gyorsan megjelent tűzoltók.

Délután féltkor a Deutsch Albert és fiai cég raktárában egy spiritusz hordó robbant fel. Az üzlet alkalmazottai azonban a tüzet elfojtották.

Ma este 10 óra felé pedig a Jókai-utca 46. számú nádfedeles ház gyuladt ki ismeretlen okokból. Az egész tető leégett.

A jövő háborúja

Francia-német leszámolás.

A *Gaulois* nevű francia lap egyik legutóbbi számában Robert Machiels-től *Visions de guerre* (Háború viziók) cím alatt megkapóan megirt fantasztikus tudósítás mutatja be az egyesek szerint előbb-utóbb bekövetkezendő francia-német háborút.

... A hadüzenet megtörtént. Tul a Rajnán az ellenséges seregek megindultak Franciaország felé és 192. június 3-án, éppen két nappal a hadüzenet után, első hadtestük a Vogézekhez ért. Amikor Daubray tábornok, a francia harmadik hadtest fővezére, tudósítótól megtudta, hogy az ellenséges hadsereg minden pillanatban eláraszthatja a francia alföldet, a helyekből magához hívatta a repülő hadosztály vezetőjét, Charles Remonville kapitányt és megparancsolta neki, hogy rögtön szálljon föl a levegőbe és minél gyorsabban és alaposabban tudjon meg minden megtudhatót a német sereg számáról és stratégiai helyzetéről. Ebben a kritikus pillanatban a hadi repülőgéposztály — a negyedik fegyvernem — volt Franciaország főereje és reménysége. Ezt a főlényt haladéktalanul ki kellett használni. Az egész francia hadsereg üdvrivalgása közepette szállt föl a nagy madár térképekkel felszerelve a sötét hegyek felé. Élikön Remonville kapitány haladt. Utasításuk úgy szólt, hogy száz kilométernyi vonalat tartanak megfigyelés alatt, hogy egyes hadműveleteket annál jobban követhessék és az ellenfél teljes haditervét megállapítsák. A repülőgépek tehát elszéledtek és Remonville egyedül maradt. A motor szabályosan dolgozott. A földi zaj nem hatolt föl a magasba. A kapitányt szinte kábító mámor fogta el. Mi volna, ha egy bomba elérné? Kívánhatna-e ennél szebb halált? De abban a magasságban, amelyben most repült, alul nem láthatták meg.

A Vogézek sötét tömege egyre közeledett. Remonville gépét most már felhőtömeg vette körül. Végre — megerőltetve — szemeit, — meglátta azt, amit keresett. A német hadsereg — mélyen alatta — hosszú acélpikkelyes fekete kigyóként kanyarodott a hegyoldalon a hegyszorosok között. Remonville még magasabbra emelkedve, négy félkört írt le, aztán visszarepült a főhadiszállásra. A titkos megbeszélés eredményeként dróttalan táviró üzenete összehívta Franciaország minden rendelkezésére álló aviatikusát. Reggelre már ötven repülő volt a keleti határon.

Ekkor a legnagyobb titokban neki fogtak az előre megállapított haditerv végrehajtásának. Délután négy órakor, amikor a szél elállt és ideálisan tiszta és nyugodt volt a levegő, ötven repülőgép kelt utra egy-egy pilótával és egy-egy tisztel, aki száz kiló gránát, melinitbomba és torpedót kezelt. A hatalmas körben álló sereg tisztelgett az életli-

ket a hazáért kockáztató hősöknek. A lobbókat meghajtották és a kardok tisztelegve csillantak meg.

Ami ezután történt, az a törtélemben egyedül álló, soha nem látott esemény, végét vetette ennek a félelmetes háborúnak és lehetetlenné tett minden más háborút is...

Az ötven madár elérte a Vogézeket és megállottak a szűk völgyekben hanvargó sereg fölött. Az első géptől kiinduló és tovább adott jelre az ötven tiszt valóságos tüzesőt zudított le az alant vonuló német hadseregre. A gránátok, bombák zápora pillanatok alatt egész ezredeket tett tönkre. Minden harc, menekülés haszontalan lett volna. A szűk utakon ágyukat sem lehetett a levegő harcosai ellen irányítani. Egy utolsó dobás elpusztította a vezérkart a herceggel együtt.

A légi hadsereg azután a legnagyobb rendben tünt el a láthatáron Franciaország felé, a lemenő nap sugarai a rendetlen futásban visszavonuló német hadsereg szomorú romjait világították meg...

Igy látja a még most csak a képzeletben élő rettenetes leszámolást a francia író. Persze, ő a francia aviatikusok diadalában bizakodik. Franciaország volt csakugyan az első, amely a repülőgépek fontosságát fölismerte és a legnagyobb áldozattal, de egyszersmind türelmetlenséggel törekedett ezen a téren az elsőbbséget magának megszerezni és biztosítani. De a németeket is ösztökéli a leszámolás gondolata és ők is erősen készülődnek. — Lesz-e fönn, a levegőtengerben leszámolás, melyeknek javára fog ez eldőlni — még nagyon kétséges; de hogy a negyedik fegyvernem tökéletesedése a háborút lehetetlenné fogja tenni — arra körülbelül számíthatnak a nemzetek. Csakhogy ez az idő még messze jár tőlünk.

— **Costümök** divatos színekben angol kelmékből finom kiállítás, selyem bélséssel 45 korona Halmágyi divatházában.

— **Női divat** kelmék, kosztümökre, tavaszi és divatos doublekelmék, sima angol szövetek, gyapjú grenadinok, szint játszó selyem Marquissette, divatós ajouros zsinór díszek, rojtok, csipkék, napernyők és entous cas ernyők nagy választékban kaphatók Szabó Lajos fiai cégnél.

— **Kálnay Lipót** ur üzlete feloslása alkalmából megvásárolt Sérvkötő. Haskötő. Gumi harisnyákat nagyon olcsón árusítja Vitárius Sándor keztvüs és kötszerész mester Piac-utca 16. Alföldi palota.

Művészek rajzai után készült **Hálószobák, Ebédlők, Uri szobák, Szalonok,** minden társadalmi osztály részére.

Különlegesség a butoriparban: **virágos gyökér Tuja.**

Jellemző sajátágai: **Harmonikus összehatás, Mély tüzű színek, Idővel növekvő színelakulás.**

Előjegyzéseket csak a termelés arányában fogad el a **Debreczeni**

Butorkészítő Asztalosok Áruháza

Szövetkezet mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja **Hunyadi-u. 17/19. sz.** Demetrovics-palota.

Szabad megtekintés vétel kényszer nélkül. Központunk kezelése alatt lévő Tolnai gyártmányú zúnyegek dus választékban kaphatók. — **Telefon 968.**

NYILTÉR.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

A bécsi, londoni és párizsi kiállításokon aranyéremmel és oklevéllel tüntették ki

a Fáy-arczserémet Fáy-szappant és Fáy-poudert

mint legjobb arczsépitő szert, melynek használatától minden szep'ő és méjfoltt 3 nap alatt eltűnik! Ára 1—1 korona. Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszertárában
Kossuth-utca 8. (a színház mellett).

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	835.—
Osztrák hitel	641.—
4 százalékos koronajáradék	89.15
Allamvasut	733.—
Jelzálogbank	470.50
Rimamurányi	788.—
Salgótarjáni	723.—
Közúti vasut	795.—

Irányzat:

Magánleszámitolási kamatláb:

Bécs 4 3/8%, Berlin 4 1/4% London 3 1/2%.

Budapesti gabonátőzsde.

Svaz E. (Strasser és König) debr. bizományos távirati jelentése	
Buza októberre	11.80
- áprilisra	—
- májusra	11.89
Rész októberre	9.62
Zab októberre	9.28
- áprilisra	—
Tengeri mész	9.94
Tengeri 1912. év júli	9.28

Irányzat:

Készáru csendes.

Helyi értékpapírok magánárfolyama.

Névért.	osztalék	1911. szeptemberi	Kor.
500	50	Debreczeni Elso Tkptár	960
200	20	Alföldi tkptár	875
500	44	Ipar és Keresk. bank	900
200	18	Közgazdasági bank	—
200	17	Takarék és Hitelintézet	350
200	16	Debreczeni Hitelbank	280
400	26	Általános Forgalmi Bank	—
200	12	Bankgyűléslet	—
200	80	Istvánmalom	780
200	10	Debr. Helyi vasut	—
200	18	Termény és Áruaktár	—
200	10	Debreczeni Göztéglagyár	290

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseketelenségeket jelenti: Schwarz Jónás özvegye Debrecen, Nagy Sándor Nagyvárad, Goldstein József Hajduböszörmény, Schlanger Móríc Ujvidék és Karácsonyi József Óradna.

Friedmann Sámuel
bádogos és vízvezeték-szerelő

:: műhelyét áthelyezte ::

József kir. herceg-u. 6. szám alá, ahol mindennemű vízvezeték-, épület- és műbádogos munkákat jutányosan készít bádogos mesterek részére is.

Ki még nem kap tőlem

délutáni friss uzsonna-süteményt házhoz szállítva, rendelje meg, mert nincs jobb mint délután egy meleg kifli az uzsonnához

Marx János finom sütdéje

Csapó-u. 18. sz. — **Telefon 866. sz.**

Az Első Takarékpénztár

Piacz-Kossuth-utca sarki bérházában

egy II. emeleti uri lakosztály

azonnal kiadó.

és pap
a
(Füdd)

Kiad

Sin
teljesen
három
ellátva
zolt pin
Ért
tér 11.,
450. sz.

a
a legj
Z
Batth

Különböző nagyságu üveg- és bádoppalackokban.

a T

Munkáslányok
és papírzaccskőkészítésre asszonyok felvételnek
a Dobozgyárba
(Füüd-utca 4. sz.) Margit-füüd telep.

Próbálja meg

és készíttesse férfiruháit a legszolidabb árakon kizárólag

Sugár Samu férfiszabónál

József kir. herceg-utca 23. szám alatt, hol is kitünő ízlés szerint megvágatott és állandóan raktáron tartott honi és angol gyártmányu szövetekből lesznek előállítva.

A mesterdálnok . . .

Cipőm szép és tökéletes,
Benne jární élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van

kaucsuk sarok.

Kiadó üzlethelyiségek.

Simonffy utca 13. szám alatt épülő teljesen modern új házban május 1-re kiadó három üzlethelyiség elegáns portallal ellátva raktárnak használható aszfaltzott pincével.

Értekezni lehet a tulajdonossal, Egyháztér 11., emelet, délután 1—2 között. Telefon 450. sz.

Gyermekjáték
a ruhamosás elvégzése a

Persil

önmüködő mosószerrel.

Biztosítottan ártalmatlan! Chlor nélkül!

Félórai főzés után

vakító fehér ruhát!

„Persil“ kiméli a vásznat és a fehérnemű az üstben való kifőzés után olyan szép lesz, mintha a napon a szabadban lett volna fehérítve.

Gyár: Gottlieb Voith, Wien, III/1.

:- Mindenütt kapható! :-

Mégis csak
a Hungaria sóborszesz
a legjobb, kapható mindenütt, megrendelhető
ZSÁTKÓ JENŐ
fűszer kereskedőné
Batthyány-utca 22. sz. — Telefon 863.

Különböző nagyságu üveg- és bádoggalactokban.

Mindenütt kapható! Kérjünk ingyen próbát!

7731/1912.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város házipénztárának és a házipénztár által kezelt alapoknak 1911. évi zárszámadása egybeállítván, az az 1886. XXI. t.-c. 17. §-a rendelkezéséhez képest a számvevői hivatalnál a f. évi május hó 4-ik napjától kezdődőleg 15 napi közszemlére kitétetett.

Erről a város adózó lakossága azzal értesítettik, hogy a zárszámadás az említett helyen, a hivatalos órák alatt megtekinthető, s arra a hivatkozott törvényszakasz szerint észrevételek tehetők és azok a f. évi május hóban tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlést megelőzőleg 5 nappal a városi tanácshoz beadhatók.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1912. évi május hó 2-án tartott üléséből.

A városi Tanács.

Donogán és Somossy
DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Órlási választók

mindenféle szőnyegekben

Függönyök. — Ágy- és asztalterítő. — Divánterítő. — Lábterítő. —
:: Linoleum. — Butorszövetek. ::

184 - 1912. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak V. 3846/2. 1911. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint a Kereskedő és Iparosok Hitelszöv. részére lakosoktól 300 kor. tőke, ennek 1909. év december hó 24. napjától számított 7% kamatai és az eddig összesen 104 kor. 52 fillér perköltég erejéig 1912. évi január hó 2-án bíróság lefoglalt és 800 koronára becsült butorokból álló ingóságok 1912. évi május hó 8-án d. u. 3 órakor kezdetét veendő és Hatvan-u. 59. és Miklós-u. 3. sz. a megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyzetetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1912. évi április hó 16.

Oláh Géza, bírói kiküldött.

Üzlet-áthelyezés.

ÁRON MIKSA szesz-, bor- és sörnagykereskedését

összpontosítván, egész üzletét

a Turás-kerti telepre, Kishegyesi-ut 3. sz. alá, Debreczen-vásártér állomás közvetlen közelébe helyezte át.

Az egész üzlet teljesen ujonnan van felszerelve és mindenféle szeszitalokkal, kitünő kerti, homoki faj- és hegyi borokkal nagy választékban ellátva áll a tisztelt közönség rendelkezésére.

A Dreher-féle sör-főraktár a legujabb amerikai jégházzal és modern gépekkel van berendezve. Az eladás alá kerülő hordós sörök, minden további hűtés nélkül azonnal csapraverhetők. Üveges sörök az 1911. évi drezdai egészségügyi kiállításon aranyéremmel — első díjjal — kitüntetett gépekkel fejte verseny n felüli kiváló jó minőségben kaphatók.

Megrendelések direkt a telepre — telefon 13. szám — intézendők. Szóbeli megrendeléseket elfogad Áron Miksa kimérése Dégenfeld-tér 8. sz. és rögtön telefonon továbbít.

A megrendelések a lehető legpontosabban és leggyorsabban eszközöltetnek.

Videki vevők fuvarosai részére pihenő és etető hely van a telepen.

Apró hirdetések.

Levelezés.

Csak kölcsönös szimpátia esetén jelégére levelek vannak a kiadóba.

Betöltendő.

Linoleum áruházban felvétetik egy nős, magas termetű bolti eljáró, ki hajlandó a linoleum lerakást elsajátítani. Jelentkezni lehet 1/2 12-től 1 ig

Nappali kiutató fiu felvétetik Hoffmann és Kronovitz nyomdájában.

Uri helyre ajánkozik egy jól főzni tudó szakácsné. Cim a kiadóba.

20 koronát fizetek egy kiutató 13—15 éves fiunak. Jelentkezzenek a kiadóba.

Adás-vétel.

Tabaccó moly irtó por. Naftalin és féreg irtó por. Tartós fényű Linoleum szobalag festékek és parket kenőcsök kaphatók Deutsch Lajos Piac-utca 38. szám alatti fő- és Piac-utca 72. szám alatti fiók üzletében.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon. asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Eladó egy jókarban lévő szalon garnitúra és egy jójárású óra. Egyház-tér 11. szám.

Önt is érdekli! Női és férfi kabátok óriási raktár végett heti vagy havi részletfizetésre is gyári árban kaphatók. Vászon, kanavász, szövetek soha nem létezett olcsó árakban. Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur, Hatvan-u. 17.

Dus gyökérszű, porhús szőlővessző különféle fajokban ezerszámra eladó Poroszlai László bocskaikerti szőlőtelepéről. Cim: Poroszlai László, Debreczen, Alföldi Takarékpénztár.

Ki szép és tartós cipőt óhajt venni vagy rendelni az bizalommal keresse fel **Falusai Károly** polgári és katonai cipész mestert, Csapó-u. 41.

Lakás.

Öt szobás utcai lakás Batthyányi-utca 7. szám alatt azonnal kiadó.

Különcle.

Menean J. homoru műköszörüs május elsejétől Degenfeld tér 8. sz. alatt létezik.

Lakás változás. Nagy János szobafestő lakását Borz-utca 18. alá helyezte át.

Welsz Ferencz gépüzemre be- rendezett asztalos műhelye József kir. herceg-u. 7. Telefon 10—90.

Van szerencsém értesíteni hogy Rákay ur cipőfelsőrész készítő műhelyét átvettem, s azt a mai kornak megfelelően tovább vezetem. Teljes tisztelettel Zeke László cipőfelsőrész készítő Csapó-u. 13.

Sertésartó gazdák figyelem! András napi árpát evő malacoknak már kezdeni kell adni az országos hírű Kun-féle sertésport, mert aki ezt adja disznójának, az a legvésebb időben sem hullhat el, mert, hogy ez nem üres reklám, a ve zben elhuliot tak arát 20%-on felül megfizetem, ha orbáncz ellen oltattak s e porral lettek kezelve tavasztól deczemberig. Főraktár **Mihalovits Jenő** gyógyszerárában és **Jósza és Jónánál**.

Bérekocsisok

és **lavirósoknak** különösen alkalmas közvetlen a Hungária-malom mellett a Poroszlai telepen **egy jól bekerített lakóház, istálló és kocsiház**

azonnal kiadó.

Minden oldalról könnyen megközelíthető, villanyos megállóhoz közel, **baromfi tenyésztésre is kiválóan alkalmas.**

Értekezhetni lehet **Fleischer István Deák Ferencz-u. 19. sz. alatt**

Az Első Takarékpénztár

átköltözködése folytán megürült **Kossuth-u. 3. sz. alatti első emeleti helyiségek**

üzletnek vagy irodának

kiadóba.

Porol

Fest

Tisztító

Hrabéczy

szövet- és csipkefüggönyöket, stórokat, divánvédőket, ágy- és asztalterítőket stb.

Ágytollat

fertőtlenítve tisztít

Első Debreczeni Gőzmosó, Vegytisztító és Ruhafestő Részvénytársaság, Széchenyi-utca 42. sz.

Nincs többé nedves fal!!!

Watproofal, a legtökéletesebb vízhatlanító és szigetelő anyaggal nedves helyiségek teljesen szárazzá tehetők.

Watproofal telített homlokzatok megtartják mindenkor tetszetős külsejüket. Bármely cement és mészkészítmény vízhatlanná válik.

Watproof a legjobb talajviz-szigetelő.

Raktár: **Lukács Vilmos és Testvére, Hatvan-u. 5.**

Az ön gyermeke sir

a fájdalomtól, melyet bőrkiütések, ótvar, nedves, kivörösödött, feldörzsölt vagy feltört bőr okoz. — Ezek ellen számos orvos és szülésznő a „**Babymira-Crème**” gyermekkenőcsöt a legjobb eredménnyel ajánlja, mely azonnal fájdalomcsillapítólag és gyógyítólag hat. — Felnőttek is kitűnő eredménnyel használhatják bőrkiütéseknél, feltoredezett bőr, kézdurvulás és lábizzadás ellen. Vigyázzon minden doboznál a „**Babymira-crème**” névre, és utánzatokat utasítson vissza. Kapható minden gyógyszerárban, dobozonként 60 fillérért, magy magánál a készítőnél **Brodjovin H.** „Zriny.”-hez címzett gyógyszerárban **Zágrábban.**

